

Brüssel, 16. detsember 2024
(OR. en)

16902/24

DEVGEN 207
FIN 1129
COAFR 444
MAMA 253
ACP 135
RELEX 1605
MIGR 463
NDICI 27

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 16. detsember 2024

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 16344/24

Teema: Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 17/2024 „ELi usaldusfond Aafrika jaoks: uutest lähenemisviisidest hoolimata ei suunatud toetust piisavalt“ – Nõukogu järeldused (16. detsember 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused, milles käsitletakse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 17/2024 „ELi usaldusfond Aafrika jaoks: uutest lähenemisviisidest hoolimata ei suunatud toetust piisavalt“, mille nõukogu kiitis heaks 16. detsembril 2024 toimunud 4070. istungil.

**Nõukogu järeldused, milles käsitletakse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 17/2024
„ELi usaldusfond Aafrika jaoks: uutest lähenemisviisidest hoolimata ei suunatud toetust
piisavalt“**

1. Tunnistades rände ja arengu vahelisi seoseid, töötas EL 2015. aastal välja Euroopa Liidu Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi (EUTF), mille puhul on tegemist on välisabivahendiga, mis edendab stabiilsust, toetab partnerriike rände ja sundrände tõhusamal haldamisel kestliku arengu suunas ning keskendub ebaseadusliku rände, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse ennetamisele ja nende vastu võitlemisele. Pärast varajast esimest auditit (eriaruanne nr 32/2018) viis kontrollikoda läbi teise auditi, milles ta hindas, kas: 1) komisjon on rakendanud 2018. aasta aruandes esitatud neli soovitusi; 2) komisjon võttis toetuse andmisel nõuetekohaselt arvesse inimõigusi; ning 3) kas EUTFi tulemusi jälgiti tõhusalt, kas neist anti täpselt aru ja kas need olid kestlikud.
2. Nõukogu tervitab Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 17/2024, milles käsitletakse Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi ning milles analüüsitakse, kas EUTFi toetus suunati selle eesmärkide saavutamisele, milleks on ebastabiilsuse, ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega tegelemine Aafrikas, võttes nõuetekohaselt arvesse inimõigusi. Nõukogu võtab neis sisalduvad järeldused ja soovitused hoolikalt teadmiseks. Lisaks võtab nõukogu teadmiseks eriaruandele lisatud komisjoni põhjalikud vastused ning tervitab asjaolu, et komisjon on kõik eriaruandes esitatud soovitused heaks kiitnud.

3. Nõukogu tuletab meelde, et ELi usaldusfond Aafrika jaoks asutati, et tugevdada stabiilsust ja parandada rände haldamist ning toetada üldise rändehalduse parandamist, tegeledes sel eesmärgil destabiliseerumise, sundrände ja ebaseadusliku rände algpõhjustega, eelkõige suurendades vastupanuvõimet, majanduslikke võimalusi, võrdseid võimalusi ja julgeolekut, edendades arengut ning võideldes inimõiguste rikkumise vastu. 2015. aasta novembris Vallettas toimunud rändeteemalisel tippkohtumisel käivitatud ELi usaldusfond Aafrika jaoks toetab 27 riiki järgmises kolmes piirkonnas: Saheli ja Tšaadi järve piirkond, Aafrika Sarv ja Põhja-Aafrika.
4. Nõukogu tunnustab jätkuvaid jõupingutusi ebaseadusliku rände ennetamiseks, sealhulgas terviklike ja strateegiliste partnerluste kaudu dialoogis Aafrika päritolu- ja transiidiriikidega. Kuigi arengukoostöö aitab juba kaasa rände algpõhjustega tegelemisele, märgib nõukogu murega, et kontrollikoda leidis, et ELi Aafrika usaldusfondi toetus ei olnud piisavalt täpse suunitlusega, vaid hõlmas liiga paljusid arengu-, humanitaar- ja julgeolekumeetmeid, mis on suunatud konkreetsetele vajadustele, ning kontrollikoda jõudis järeldusele, et antav toetus ei olnud alati täielikult kooskõlas kohaliku kontekstiga.
5. Lisaks tunnistab nõukogu, et kuigi ELi usaldusfond Aafrika jaoks võimaldas kiiremat rahastamisotsuste tegemist, oli lepingute sõlmimine aeglasem, toimudes siiski mõistliku aja jooksul. Samas oli probleeme teatatud tulemuste täpsuse ja kestlikkusega ning inimõigustega seotud riske ei olnud põhjalikult käsitletud.
6. Nõukogu tervitab kontrollikoja järeldust, et ELi usaldusfond Aafrika jaoks on välja töötanud uue lähenemisviisi teabe kogumiseks ebastabiilsuse, ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjuste kohta. Üldiselt leidis kontrollikoda, et EUTF projektide raames on teatatud paljude kavandatud tulemuste saavutamisest ja nende eesmärkide osalisest täitmisest, seda hoolimata ebastabiilsest ja ebakindlast tegevuskeskkonnast.

7. Euroopa Kontrollikoja eriaruandes esitatakse olulisi tähelepanekuid ELi Aafrika usaldusfondi tugevate ja nõrkade külgede kohta ning väärtuslikke soovitusi mitte ainult tulevaste vahendite ja protsesside kohta, vaid ka praegu kehtivate vahendite osas, nagu naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“. Seetõttu peaks komisjon: parandama prioriteetide seadmist; võtma arvesse saadud kogemusi; tagama parimate tavade sisulise võrdluse; tugevdama suutlikkust teha kindlaks inimõigustega seotud riskid, võtta nende suhtes järelmeetmeid ja neid leevendada; ning parandama teatatud saavutuste täpsust. Nõukogu kutsub komisjoni tungivalt üles võtma kõiki neid soovitusi arvesse oma tulevases programmitöös.
8. Võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja soovitusi, kutsub nõukogu komisjoni üles töötama välja kestlikud lähenemisviisid arengu- ja rändepoliitika suurema sidususe saavutamiseks, sealhulgas tegeledes kestlikul viisil ebaseadusliku rände algpõhjustega. Toetada tuleks tehnilist ja kutseharidust ning -koolitust, pöörates erilist tähelepanu naiste kui kestliku arengu muutuste elluvijate võimestamisele. Euroopa Liit jätkab vastastikku kasulikult viisil koostööd päritolu- ja transiidiriikidega, luues laiahaardelisi partnerlusi. Need partnerlused peaksid muu hulgas keskenduma rändajate, pagulaste ja päritolupiirkondade kogukondade toetamisele täielikus koostöös rahvusvahelise inimõigustealase õigusega. Riiklike pädevustega koostöös olevad turvalised ja seaduslikud rändevõimalused on seadusliku ja korrakohase rände võti.

1. soovitus: suurendada geograafiliste piirkondade ja toetusesaajate tõenduspõhist suunamist

9. Nõukogu tunnistab, et ELi usaldusfond Aafrika jaoks on seisnud silmitsi probleemidega, töötades välja uue lähenemisviisi, et koguda teavet ebastabiilsuse, ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjuste kohta, teha kindlaks inimõigustega seotud riskid ebastabiilses keskkonnas ja anda aru oma meetmete koondtulemustest. Samal ajal on nõukogu kindlalt seisukohal, et vajaduste, asjakohaste toetusesaajate ja geograafiliste piirkondade prioriseerimiseks ja suunamiseks on vaja usaldusväärset näitajate süsteemi, võttes samal ajal arvesse partnerriikide prioriteete ja nõukogu antud strateegilisi suuniseid. Nõukogu tervitab asjaolu, et komisjon on kontrollikoja asjakohased soovitused heaks kiitnud ning parandab programmitöö ja kavandamise etapis rändega seotud koolituspakkumisi asjaomastele talitustele, sealhulgas ELi delegatsioonidele.
10. Nõukogu kutsub komisjoni üles tugevdama rändeküsimustele eraldatud rahaliste vahendite suunamist, kasutades selgeid kriteeriume ja täpseid näitajaid, et tagada tõenditel põhinev vahendite asjakohane ja tõhus eraldamine konkreetselt kindlaks tehtud rändeprobleemide lahendamiseks.
11. Tuletades meelde rände piiriülest mõõdet, kutsub nõukogu üles rakendama rändeteedel integreeritud lähenemisviise ning tõhustama koostööd päritolu-, transiidi- ja sihtriikidega igal tasandil vastastikku kasulike laiaulatuslike partnerluste kaudu.
12. Nõukogu kutsub komisjoni üles tagama arengu- ja rändepoliitika sidusus. Nõukogu tuletab meelde naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määruses ette nähtud paindlikku stimuleerivat lähenemisviisi ning kutsub komisjoni üles kasutama täielikult ära pakutud paindlikkust ja pidama kolmandate riikidega ulatuslikke rändevalaseid dialooge.

2. soovitus: lisada EUTFi dokumendid kesksesse teabehoidlasse, et anda teavet tulevaste meetmete jaoks ja jagada saadud kogemusi tegevusdokumentide koostamisel

13. Nõukogu kutsub komisjoni tungivalt üles kasutama EUTFi projektidest saadud kogemusi, et kohaldada neid praegustes ja tulevastes ELi rahastatavates rände- ja arengumeetmetes ning kajastada neid meetmeid käsitlevate dokumentide osades, mis käsitlevad saadud kogemusi, tehes seda kooskõlas kontrollikoja soovitustega.
14. Nõukogu kutsub komisjoni üles kasutama teadusuuringutel ja tõenditel põhinevaid aruandeid, eelkõige rände küsimuses, et tugevdada tulevaste meetmete fookust.

3. soovitus: tugevdada inimõigustega seotud riskide tuvastamist ja võtta leevendusmeetmeid

15. Nõukogu võtab murega teadmiseks kontrollikoja järeldused, et hoolimata uuenduslikust lähenemisviisist inimõigustega seotud riskide kindlakstegemisele keerulises keskkonnas, ei käsitletud inimõigustele avalduvaid võimalikke riske põhjalikult ning ei oldud kehtestatud ametlikku menetlust, et võtta süstemaatiliselt järelmeetmeid seoses EUTFi projektide raames väidetavalt asetleidnud inimõiguste rikkumistega.
16. Nõukogu rõhutab kahju mittetekitamise põhimõtte tähtsust ja nõustub, et tulevase arengumeetmeid on vaja täiustada. Nõukogu kutsub komisjoni üles tugevdama ja ametlikult dokumenteerima ELi rahastatavate projektide raames väidetavalt asetleidnud inimõiguste rikkumistest teatamist, nende seiret ja nende osas asjakohaste järelmeetmete võtmist ning kohaldama seda käimasolevate ja tulevaste ELi rahastatavate rändealaste meetmete suhtes. Nõukogu kutsub komisjoni tungivalt üles neid jõupingutusi edasi arendama ja töötama välja jõulise järelmeetmete menetluse.

4. soovitus: parandada teatatud saavutuste täpsust

17. Nõukogu rõhutab, kui oluline on ühtlustatud metoodika kasutamine asjaomastes komisjoni peadirektoraatides ja talitustes ning täpne aruandlus projektide rakendamise kohta, tunnistades samal ajal turva- ja juurdepääsuküsimusi, mis võivad kohapealset järelevalvet takistada.

18. Samuti rõhutab nõukogu ametliku arenguabi täpse aruandluse tähtsust ning kutsub komisjoni üles vaatama läbi EUTFi projektide ametliku arenguabi abikõlblikkuse, tegema võimalikult kiiresti kindlaks need projektid, mille puhul on oht, et neid on valesti hinnatud täielikult abikõlblikuks, ning parandama vajaduse korral OECD arenguabikomiteele esitatavat aruandlust.
 19. Nõukogu nõustub kontrollikoja soovitusega, et rakenduspartnerite ja komisjoni vahelist teabevahetust tuleb parandada ning parandada tuleb ka ühiste näitajate ja nende rakendamisega seotud andmete esitamise kvaliteeti. Nõukogu kutsub komisjoni üles tagama kohaldatava õigusraamistiku ja lepingusätete piires, et esitataks rohkem teavet projektide elluviijate esitatud näitajate jaoks kasutatud alusandmete kohta. Nõukogu rõhutab, et sellised andmed peaksid olema liikmesriikidele pidevalt kättesaadavad, sama peaks olema konkreetseid üksikasju käsitlevate andmetega, mis peaksid olema kättesaadavad, kui seda taotletakse kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega.
-